

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

10 Quos effectus habeat existentia, & in quo differat in hoc ab essentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94179](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94179)

factibilis à Deo. Qui vero sic respondent, plane in-
quiuo laborant, nam, si per essentiam intelligant,
rem in sola potentia obiectiua, nos de illa non agi-
mus, quia illa ut sic nihil est, neque vero fit, aut est ter-
minus effectiōis, nisi fortasse dicatur terminus à quo
quod nihil refert, quia eodem modo dicitur existen-
tia fieri à Deo ex non existentia in actu, & ex existen-
tia in esse potenciali & obiectiua: quia, nisi existentia
esset impossibilis, & ut talis præcognosceretur à Deo,
non potuisset ab eo fieri. Si vero loquamur de essen-
tia actuali, quæ vero sit aliqua entitas extra Deum,
falsissimum est non facere Deum essentiam creatam
simpliciter & absolute ex nulla essentia, quia nec fa-
cit creatam essentiam ex suamet essentia, cum id sit
impossibile, sunt enim essentia primo diuersæ, ne-
que ex alia essentia extra suam, cum necesse sit om-
nem illam ab ipso creari. Constat igitur, eandem
eminentiam & singularem rationem habere Deum
in efficienda essentia, quam habet in efficienda exis-
tentia. Quod etiam necessario sequitur ex identi-
tate essentia actualis, & existentia, iuxta ultimam
partem præcedentis assertionis. Nam, sicut ex illo
principio ibi inferebamus, essentiam & existentiam
eodem modo fieri à causa secunda, ita hic dicendum
est, eodem modo fieri à causa prima: est enim ead-
em omnino ratio, atque hæc eadem doctrina de
eadem efficientia existentia & essentia creatæ con-
firmat doctrinam superius datam de identitate cau-
sæ inter se.

SECTIO X.

*Quos effectus habeat existentia, & in quo dif-
ferat in hoc ab essentia.*

I.

Explicatis causis existentia, opportune
sequitur tractatio de effectibus eius,
quoniam ex eis sumi etiam solent ab a-
liis indicia alicuius distinctionis
realis vel ex natura rei inter essentiam
& existentiam: nos autem è contrario existimamus,
hinc posse confirmari doctrinam de identitate earum.

Exponitur questionis titulus.

II.

Potest autem comparari existentia in ratione cau-
sæ vel ad essentiam cuius est existentia, vel ad res
alias: hic non agimus de priori comparatione, sed de
posteriori: nam de priori satis dictum est in superio-
ribus, & omnes in hoc conveniunt, quod existentia
respectu essentia existentis, habet rationem actus &
causam formalem imitatur. Omnesque similiter do-
cent, non esse proprie & in rigore formalem causam.
Quod nos facillimo negotio declaramus, quia pro-
pria causa formalis distinguitur ex natura rei à sub-
iecto, in quo suum effectum formalem habet, & cum
eo facit veram & realem compositionem: existentia
vero ex natura rei non distinguitur ab essentia, & id-
eo non potest esse vera forma, neque actus physicus,
sed metaphysicus, & modus ita intrinsecus, ut non
distingatur à re, quam modificat, sicut differentia est
actus generis, & non est proprie forma eius. Qui au-
tem sentiunt, existentiam ex natura rei distingui ab
essentia, difficius id declarant, tamē qui dicunt non
distingui realiter, sed modaliter tantum, dicere pos-
sunt modum rei latius patere quam formam, quan-
vis se habeat per modum actus aut formæ. Habent
que exemplum subsistentia, quo id declarant: est eni-
m substantia modus naturæ ex natura rei distin-
ctus ab illa, non tamen proprie forma, cum sup-
ponat integram & completam substantialem natu-
ram, quam modificat, ut latius infra dicemus. Ad

hunc ergo modum loqui debent hi Auctores de exis-
tentia. Qui vero existimant, actum existentia esse
rem realiter distinctam ab essentia, difficius possunt
rationem reddere, cur non sit proprie forma. Tamen
etiam vii possunt argumento facto, quia non est for-
ma accidentalis, ut ostensum est, & substantialis esse
non potest, cum supponat perfectam & completam
formam. Item, quia alias formaliter constitueret
ipsam essentiam, & naturam. Item est argumentum
Theologicum, quia iuxta eam essentiam actus exis-
tentia potest suppleri absque informatione, sic eni-
m aiunt Verbum supplere existentiam humani-
tatis, cum tamen illam non informet: ergo existen-
tia naturæ creatæ ex vi modi actuandi illam non pe-
tit ut sit vera forma. Nec vero id habet ratione suæ
entitatis, quia non est accidens: ergo non est proprie
forma, sed est quidam ultimus terminus & actus ef-
ficientia. Dicitur tamē imitari formam, quia est id quo
essentia sub tali ratione constituitur, & quia illam vi-
timate terminat, & de potentia in actum reducit: si-
cut punctus dici potest comparari ad lineam per mo-
dum formæ, quatenus constituit illam terminatam,
sub qua ratione actuatur illam, non tamen est propria
forma.

Potest vero obijci, quia essentia est causa materia-
lis existentia: ergo existentia est causa formalis: nam
hæc duo quasi correlatiue se habent. Respondetur,
in nostra sententia negando antecedens. Alii vero
dicere consequenter debent cum eadem proportio-
ne, essentiam imitari quidem causam materialem &
receptivam, non tamen esse proprie & in rigore ma-
teriam vel subiectum. Semper tamen eis relinquunt
explicandum, quis sit hic effectus formalis, seu quæ
formalis actualitas, quam de existentia alteri rei à se
distinguit, cum non possit esse ipsa actualitas entitati-
ua, & omnis alia superaddita & distincta à subsisten-
tia vel inherencia, nec possit esse necessaria, nec intel-
ligibilis, ut in superioribus fuisse ostensum est.

Proprius ergo sensus huius dubitationis est, de
effectibus & causalitate, quam existentia circa res a-
lias habere potest, vel potius res existentes ratione exis-
tentia. Et potest versari questio in omnibus gene-
ribus causarum. Omittamus tamen nunc causam
finalem, eo quod eius causalitas valde intentionalis
sit, propter quod est Philosophicum dogma ab om-
nibus receptum, finem, ut causet, non requirere a-
ctualem existentiam, quia solum Metaphorice mo-
uet ut apprehensum, ideoque sufficit illi esse obiecti-
uum in intellectu. Quanquam finis re vera non cau-
set nisi in ordine ad suam existentiam, & ea ratione
posset attribui existentia boni apprehensibilis
finalis: existentia (inquam) non iam exercet, sed ap-
prehensibilis in ipso bono, quod habet rationem finis,
quia bonum non mouet, nisi prout est in re, aut esse
vel futurum esse vel posse esse apprehenditur, de qua
re satis in superioribus dictum est disputatione vi-
gesima tertia.

*Possitne existentia causalitate forma aut mate-
ria quippiam causare.*

DE causalitate igitur materiali & formali fere o-
mnes, qui distinguunt realiter vel ex natura rei
existentiam ab essentia, dicunt, existentiam forma-
liter ac proprie nunquam exercere circa aliam rem
minus causæ formalis, vel materialis: imo neque esse
conditionem per se necessariam & ordine naturæ
antecedentem ad causalitates harum causarum,
quamvis secundum durationem temporis sit con-
ditio necessaria, & secundum ordinem naturæ con-
sequens ad prædicta causarum genera. Declarantur
hæc & probantur simul. Nam materia prima, v.g. non
recepit formam per existentiam suam, sed per enti-
tatem suæ essentia, nam potius ipsa, mediante forma

recipit existentiam & similiter substantia non recipit accidentia in sua existentia, sed in entitate essentiae, ut in Christi humanitate, si intelligamus eam existentem per increatam existentiam Verbi, intelligimus accidentia humanitatis recepta in ipsa secundum entitatem essentiae, & non increata existentia Verbi. Et ratione potest probari hæc pars, quia existentia ut sic dicitur rationem actus, & non potentiae, propter quod à multis vocatur actus ultimus: ergo existentia ut sic non potest esse ratio recipiendi aliquid, quia hoc est munus potentiae: ergo nec potest esse ratio aliquis causalitatis materialis. Atque hinc constat altera pars de causa formalis: nam hæc duæ causæ se mutuo respiciunt, & proportionem inter se seruant, si ergo materia non causat vel recipit per existentiam sed per essentiam, nec forma informat per suam existentiam, sed per essentiam.

Ex quo ulterius necessario sequitur, has causas non indigere formaliter, neque secundum naturam ordinem existentiam ad causandum, quia materia non habet esse nisi per formam: ergo prius natura recipit formam, quam existat: ergo etiam forma prius natura informat, quam ratione illius deus existentia materiam, vel toti composito: ergo etiam prius natura, quam ipsa habeat existentiam, quia non habet illam nisi in toto composito. Quod saltem verum est in formis materialibus, nam anima rationalis prius quidem natura habet existentiam quam informat, id tamen non est propter necessitatem informandi, sed propter excellentiam talis rei. Et confirmatur de formis accidentalibus, quæ sunt dispositiones ad formam substantialem, nam prius natura disponunt ad illam quam existat, disponunt enim materiam, & existunt in composito, & tamen disponere partim pertinet ad causam materialem, quatenus est quædam determinatio materię, partim ad formalem, quatenus compositio materię ad hanc formam, fit per informationem caloris vel alterius similis dispositionis ultimæ.

Hæc doctrina consistere non potest cum fundamento posito de identitate essentiae & existentiae, & ideo ut veritatem declaremus, advertendum est, aliud esse loqui de re ipsa secundum se, aliud prout voce existentiae significatur, & ut concipitur abstracto & præcise conceptu illi correspondente. Rursus est advertendum, aliud esse loqui de existentia ut sic, aliud de hac vel illa existentia, nam priori modo loquendo manifestum est, existentiam ut sic esse non postulare causalitatem materialem vel formalem circa alteram rem, imo quo perfectior est existentia, eo magis abstrahit & separata est ab huiusmodi causalitatibus, ut constat non solum de existentia Dei, sed etiam de existentia angelica, & de quacunque completa substantialem existentia. Agimus ergo de existentia in tota sua latitudine, an scilicet intra illam sit aliqua existentia, quæ huiusmodi causalitatem participare possit, & consequenter an ratio existentiae ut sic, licet non requiratur, permittat saltem hoc causalitatis genus.

Dico ergo primo. Existentia actualis est omnino necessaria ad exercendam causalitatem materialem & formalem, non solum in duratione temporis, sed etiam in antecessione seu ordine naturæ. Et primum quidem in duratione temporis omnes conveniunt: quia causalitas materię vel formæ, si ad compositum referatur, consistit in actuali & intrinseca compositione eius, si vero referatur ad invicem, consistit in hoc quod materia sustentet formam, & forma actuet materiam, & ita sese mutuo foueant & conferunt in esse. Non potest autem intelligi, quod hoc munus invicem exerceant, vel totum component, nisi actu existant: alioqui neque compositum actu existeret, sed erit possibile, vel in esse obiectiuo, & similiter causalitas non erit in actu, sed in potentia, & in esse obiectiuo.

Tom. II. Metaphys.

P 3

Atque hæc eadem ratio, si recte ponderetur, probat existentiam rei, quæ actu est causa materialis vel formalis, prærequiri ex intrinseca ratione talis causalitatis actualis, & consequenter non tantum in eadem duratione, sed etiam in antecessione naturæ esse necessariam. Primum quidem, quia, si causa actu causat, necesse est ut causalitas ipsa in rerum natura existat: ergo necesse est ut procedat à causa existente ut sic ergo non solum secundum temporis durationem, sed etiam secundum naturæ ordinem prærequiritur existentia in causa, ut ab ea procedat actualis causalitas. Primum antecedens probatur, quia si causalitas iam est in actu, ex hoc præcise est extra causam suam quantum esse potest: ergo ex hoc etiam est existens. Cæteræ autem consequentiæ sunt evidentes, quia non potest aliquid existens nisi à re existente realiter causari.

Secundo, quia creatura nihil potest realiter causare, nisi secundum ordinem naturæ prius ipsa causetur, & fiat ab aliqua causa efficiente: ostensum autem in superioribus est, omnem efficientiam terminari ad aliquod esse existentiae, quia terminatur ad aliquod esse in actu extra causas, ergo etiam secundum ordinem naturæ esse existentiae causæ materialis & formalis supponitur causalitati earum. Maior videtur per se evidens, quia creatura, dum non intelligitur causata seu effecta, non potest intelligi ut ens in actu, sed tantum in potentia, ut sic autem non potest intelligi actu causans. Quia si ipsa non est extra causas sed in earum potentia, quomodo potest aliquid extra causas constituere? Et, ut in particulari loquamur, & res sit evidentiore, quomodo potest materia actu vniri formæ, vel sustentare illam, si ipsa non est actu sed in potentia tantum: non potest autem ipsa esse actu, si non sit actu effecta. Et similiter forma non potest actu informare materiam nisi creata sit, vel de potentia materięeducta. Scio solere responderi: creari vel educi prius natura quoad esse essentiae. Sed iam supra demonstraui: hoc esse essentiae, cum non sit potentiale tantum, sed actuale & extra causas etiam esse verum esse existentiae, neque ens creatum requirere formaliter aliud esse ad existendum.

Tertio, quia actualis existentia materię (& idem est de forma) necessaria illi est ad causandum in eodem saltem temporis instanti, ut omnes farentur, & non est necessaria ut consequens causalitatem eius, alioqui seipsam causaret, nam causaret suum esse: ergo est necessaria ut antecedens causalitatem eius ordine naturæ. Patet consequentia, quia hæc necessitas non est per accidens & ex mera concomitantia, alioqui impediri posset saltem per diuinam potentiam, atque ita fieri posset, ut materia esset actu vnita formæ, & forma materię extra causam efficientem, & tamen quod nullam haberent existentiam, hoc autem nec mente concipi potest.

Dico secundo: existentia materię (& idem proportionaliter est de forma) in re ipsa est id per quod materia causat in suo genere: secundum modum autem significandi & concipiendi apprehenditur ut conditio necessaria, seu ut modus constituens rem in statu sufficiente ad causandum. Prior pars huius conclusionis sufficienter constat ex dictis de identitate existentie & actualis essentiae: materia enim non causat nisi per entitatem actualem suæ essentiae: nam secundum eam est in potentia ad formam, & in ea recipit illam, sed in re essentia actualis materię non differt ab existentia illius, ergo realiter recipit formam in existentia sua, seu in se ipsa existente ut existens est. Confirmatur & declaratur, quia neutra ex his causis exercet suum munus seu causalitatem, nisi in quantum est ens actu, prout scilicet ens actu distinguitur ab ente in potentia obiectiuo: sed huiusmodi ens actu formaliter & intrinsece constituitur per esse existentiae ut supra probatum est: ergo utraque ex his causis causat actu prout constituta per esse actualis exi-

IX.

X.

XI.

XII.

Existentia actualis materię est id per quod materia causat in suo genere.

lis existentie, illa autem constitutio est per omnimodam identitatem in re, ut ostendimus: ergo causat in quantum est suamet existentia.

XIII.
*Obiectioni
satisfit.*

Dices: materiam non causare in quantum ens actu, sed in quantum est ens in potentia. Respondetur, in his vocibus esse magnam æquiuocationem, tum à potentia receptiua ad obiectiuam, tum ab ente simpliciter seu còpleto ad ens secundum quid seu partiale. Materia igitur causat quatenus est in potentia receptiua formæ, & consequenter causat quatenus formam materialem continet aliquo modo, scilicet, in potentia passiuâ, & ideo etiâ dici potest esse ens simpliciter & completum, non in actu, sed in potentia. At vero nō causat quatenus habet esse materiæ (quod est esse partiale & secundum quid) in potentia, sed in actu, & ita non causat prout in suo gradu est ens in potentia obiectiua, sed ut in actu. Et hoc modo esse ens in actu, id est, extra causas, & extra nihil, & esse in potentia receptiua alterius actus, non sunt opposita, sed potius per se subordinata: non enim potest potentia esse in proxima aptitudine, seu in statu in quo apta sit ad recipiendum suum actum nisi ipsamet aliquid habeat actuale entitatis, cum potentia ipsa realis ens reale & extra causas esse debeat, quæ omnia supra Disput. 13. late tractata sunt. Et confirmatur tandem hæc pars, nam causa debet esse proportionata effectui & causalitati suæ, sed causalitas materiæ vel formæ, eodem modo quo ab ea progreditur, est aliquid existens extra causas, & terminatur ad rem prout est aliquid extra causas, ut supra ostensum est: ergo etiam ipsa causat ut existens est: ergo causat quatenus in re est suamet existentia.

XIV.
*Existentia
nobis non
concepitur
nisi ut mo-
dus ad cau-
sandum re-
quisitus.*

Altera conclusionis pars, quæ solum spectat ad modum concipiendi & significandi, declaranda est ex dictis supra de distinctione rationis inter essentiam & existentiam: significatur enim existentia hæc voce præcisa, & ut ratione distincta ab essentia: ut sic autem non concipitur ut sufficiens ratio causandi aliquid extra essentiam cuius est existentia, sed solum ut ratio seu modus essendi ipsiusmet essentia, neque enim potest forma, vel materia causare, nisi suamet essentiam communicando: & ideo existentia ut præcise concepta, non est ratio proxima & Physica recipiendi, vel informandi, sed essentia existens. Propter hanc ergo causam merito dicitur existentia, ut sic concipi & significari potius ut conditio vel modus constituens rem in sufficiente statu ad causandum, quam ut causa, seu ut proxima ratio causandi. Et confirmatur, nam causalitas exercetur per Physicas entitates prout in re sunt, & non per gradus aut modos Metaphysicè conceptos aut præciosos, ut formalis causa Physicè constituens hominem, non est rationalis, sed anima rationalis: quanquam Metaphysicè dicatur illam constituere. Sed existentia Metaphysicè concipitur, ut modus, constituens essentiam in actu entitatio: ergo sub hoc præciso conceptu non apprehenditur, ut Physica ratio causandi, sed ut modus vel conditio essentia causantis. Est autem sano modo intelligendum, cum existentia dicitur conditio materiæ aut formæ necessaria ad causandum, ne existimeretur esse ex his conditionibus, quæ, licet necessariae sint, non tamen per se concurrunt ad effectum, sicut est propinquitas seu approximatō v.g. quæ propterea conditio ex se considerata solet dici causa per accidens, non est tamen existentia hoc tantum modo necessaria, sed ut intime, & indivisibiliter (ut sic dicam) constituens rem, quæ per se ipsam est causa materialis & formalis, & ita non per accidens, sed per se pertinet ad rationem causandi.

XV.

Ad fundamentum contrariæ sententiæ, respondetur falsum esse, formam substantialem vel accidentalem recipi in entitate essentia præcisa ab entitate existentia, sicut etiam falsum est recipi in existentia præcisa ab essentia. Sed recipitur in essentia

subiecti existentis ut existens est. Ad probationem de materia, negatur materiam proprie loquendo recipere existentiam mediante forma, sed sicut immediate creatur, immediate recipit existentiam, quamvis dependenter à forma, & ita eo modo, quo in suo genere causæ supponitur formæ, supponitur existens, quia supponitur creatâ, & consequenter extra suam causam efficientem, quod est existere. Ad aliam vero partem de accidenti, respondeo falsum esse accidens non inherere substantiæ, ut existenti, & re ipsa existentia eius: alioqui in existentia accidentis per se & intrinsece non supponeret existentiam substantiæ, sed tantum per accidens: neque existentia substantiæ sustentaret, seu esset ratio sustentandi existentiam accidentis, quæ falsa sunt. Neque exemplum de Christi humanitate quidquam iuvat, nam assumit falsum: possetque argumentum illud retorqueri, ut sit iudicium, quod humanitas Christi non caret propria existentia naturæ, sed subsistentia tantum, ut suo loco latius tractauimus. Neque etiam est inconueniens, vnam existentiam in re ipsa actuari per aliam: quia hoc nihil aliud significat, quam quod vna res existens sit potentia ad recipiendum actum existentem. Quo modo autem existentia dicatur actus vltimus, & quomodo ei non repugnet aliqua potentialitas receptiua, dicemus sectione sequenti. Ad vltimam denique confirmationem (reliqua enim omnia expedita sunt) respondetur falsum etiam in ea sumi, nam dispositiones, si sint præparantes materiam seu subiectum, sicut prius natura disponunt, ita etiam prius natura existunt: si vero sint tantum consequentes, conseruantur seu ornantes compositum, sicut non prius natura existunt, ita nec prius natura disponunt, neque sunt proprie causa formæ aut compositi, sed proprietates eius.

De causalitate effectiua existentia.

Ex his facile constat, quid dicendum sit de causalitate effectiua. Nam quæ diximus de materiali: & formali causa, possunt & debent ad efficientem applicari, nam maiori ratione in ea locum habent, pauca tamen sunt addenda. Nam auctores, qui existentiam putant esse rem distinctam ab existentia creaturæ, dicunt existentiam per se nullum habere influxum in causalitate effectiua: requiri tamen ut conditionem necessariam. Et quidam ex eis docent esse ex his conditionibus, quæ ordine naturæ necessario antecedere debent ad ipsam efficientiam. Alii vero negant hoc esse in vniuersum necessarium. Et quid illi qui negant existentiam fieri à causis secundis, sed à solo Deo, consequenter loquuntur, dum negant existentiam causæ secundæ per se influere in effectum ipsiusmet causæ secundæ: nam, si causa secunda solum efficit in suo effectui essentiam, sufficiens illius principium erit per suam essentiam. Hi vero nullam sufficientem rationem asserere possunt, ob quam asserant existentiam esse conditionem necessariam ad agendum. Et multo minus probare possunt, quod sit antecedenter secundum ordinem naturæ necessaria, cum tamen id etiam Bannes assermet super i. p. vbi supra concludit.

In cuius probatione recte quidem ait causam efficientem operari, secundum quod est in actu per existentiam: non potest tamen hoc ipsum consequenti ratione ostendere. Vnde rationes quas subiungit, sunt quidem validæ, eius tamen sententiam plane destruant. Prior est, nam causa non actiua per existentiam, est solum in potentia: ergo non potest tribuere actum effectui, nisi illa consideretur, ut est sub consimili actu. Recte quidem infert, sed interrogo, cum sumit, Causam non actiuam per existentiam esse solum in potentia, an sit sermo de causa non actiua in duratione temporis: vel in ordine naturæ? Priori

Priori modo loqui non potest, alias non recte probaret quod intendit, scilicet, existentiam non posse dimanare effectiue ab essentia: nam de hoc satis esset antecessio secundum ordinem naturæ in actualitate essentia. Oportet ergo, vt propositio assumpta sit in posteriori sensu iam allato, in quo etiam est verissima, & euidenter (vt existimo) in superioribus à nobis probata. Tunc autem ulterius interrogo, si causa non actiua per existentiam solum est in potentia, quo modo actu materialiter aut informetur? Rursus, si causa creata non tribuit effectui, nisi actum essentia, cur non satis est, vt ipsa considere sub consimili actu, vt suum effectum efficiat: si ergo prius natura est sub actu essentia, quam sub actu existentia, vt ipsi dicunt, sine fundamentum praequirunt ordine naturæ actum existentia in causa secunda vt efficiat. Supponendo vero (quod nos ostendimus) nullam rem esse prius naturam in actu essentia, quam in actu existentia, optime inferatur, indigere actu existendi ad efficiendum non solum in duratione temporis, sed etiam in antecessione naturæ.

At vero qui concedunt causam secundam influere, & efficere esse existentia in suo effectu, non vident, quo fundamento negare possint, existentiam causæ per se influere, & efficere existentiam in effectu, quia nec ratio existentia vt sic repugnat esse effectiua, neque etiam tali existentia eo, quod talis sit. Quocirca idem nobis dicendum est de hac causalitate, quod de materiali vel formali diximus. Nam in re ipsam existentia formæ actiua est, ipsa met ratio seu principium per se agendi. Primo, quia in re est ipsam actualis essentia formæ, quæ est principium agendi. Secundo, quia simile optime, & accommodate fit à suo simili, secundum id in quo simile est, sicut ergo esse existentia effectus est formalis terminus, ad quem effectio terminatur, ita simile esse causæ erit formale principium talis efficientia. Tercio, quia Deus est summe effectiua: eo quod est ipsum esse per essentiam summum ac perfectissimū: ergo creatura erit effectiua ex aliqua perfecta participatione talis esse: ergo optime potest existentia creata esse principium efficiendi: cur enim hoc illi repugnabit? Non enim, quia est esse existentia, cum esse existentia Dei sit actiua: Neque, quia est esse existentia finitum, cum quia etiam esse essentia creaturae est finitum, tum etiam, quia ad agendum ex præsupposito subiecto, non requiritur perfectio infinita: Neque, quia est esse receptum in essentia: tum quia etiam forma materialis est recepta in materia, & accedens in subiecto, & nihilominus sunt actiua: tum etiam, quia secundum rem, esse non est proprie receptum in essentia, sed solum secundum rationem, de qua infra dicitur. Vel denique, quia esse est actus ita imperfectus, vt non possit esse principium agendi: & hoc dicere non possunt, qui existimant existentiam esse rem distinctam, & actum perfectissimum essentia: nam si res agit, in quantum est in actu, & per existentiam constituitur in perfectissimo actu: ergo per existentiam constituitur in ratione principii actiui. At vero iuxta nostram sententiam existentia vt in re ipsa inuenitur, non est tam actus essentia, quam ipsa essentia in actu, & ideo ob imperfectionem actus non potest ei repugnare, vt in re ipsa sit principium efficiendi.

Secundum rationem autem existentia vt sic abstracta & præcise concepta, non significatur vt formale efficiendi principium, sed vt constituens formam in statu, apto ad efficiendum & operandum: proprium vero agendi principium est forma existens, seu forma, quæ sit actualis entitas, vt in aliis causis explicatum est, & latius supra disp. 18.

Ex quo intelligitur, existentiam creatam ex communi, & abstracta ratione sua non vendicare sibi determinatum aliquod genus causalitatis, sed nulli co-

tum repugnare iuxta determinatum autem gradum existentia, seu iuxta perfectionem essentia, cuius est existentia, participare posse hoc vel illud causalitatis genus. Vnde, quia essentia materis imperfectissima est, etiam si sit in actu constituta per existentiam, non est effectiua, sed receptiua tantum, & ideo existentia eius non participat genus causæ efficientis, sed materialis tantum. Secus vero est de existentia formæ, & sic de cæteris philosophandum est.

SECTIO XI.

Quarum rerum sit existentia, & an simplex vel composita sit.

Explicata cōmuni ratione existentia & causis, & effectibus eius: dicendum sequitur de multiplici rerum creatarum existentia: simulque obiter soluemus quartam rationem propositam sect. 1. in fauorem primæ sententia.

Sine existentia rerum tantum singularium.

PRIMUM ergo dubitare quis potest, an existentia sit rerum tantum singularium, an etiam naturarū communium. Quidam enim dicunt, quamuis naturæ cōmunes non existant extra singularia, in eis tamen habere suas peculiare & parciales existentias, gradus rei quibus formaliter existunt, ex quibus vna cum existentia rei singularis vel potius singularitatis eius fit vna existentia singularis, quia ipsum indiuiduum adæquate existit. Qui dicendi modus esset satis probabilis, si natura communis esset ex natura rei distincta in re ipsa ab indiuiduo: Quia vero hoc impossibile est, vt supra demonstrauimus, ideo etiam est impossibile distinguere existentiam naturæ communis ab existentia rei singularis distinctione aliqua in re ipsa inuenta. Quod tam est per se notum, vt non egeat probatione.

Adde vero subinde, neque etiam ratione debere aut posse distinguere existentiam actualem, & exercitam graduum communium existentium in re singulari à particulari existentia talis indiuidui. Potest quidem concipi natura communis abstracta ab indiuiduis, tamen vt sic non potest concipi actu existens, nisi ex errore concipiatur, vel tanquam aliquid imaginabile, non vero vt aliquid possibile, & quamuis possit concipi vt apta ad existendum, non tamen vt immedie & secundum se habens talem ordinem ad esse, sed mediante indiuiduo, in quo existit. Quo fit, vt non possit concipi existentia actualis, & in re ipsa exercita, vt actiua immedie naturam communem vt sic, sed solum vt contractam, & factam indiuiduam. Probat, quia natura communis præcise indiuiduatione, non est proxime capax existentia, imo secundum illum statum repugnat ei actualis existentia: ergo concipiendo existentia vt actum essentia, non potest secundum rationem concipi, vt habet habitudinem immediatam ad naturam communem vt communem, sed solum ad rem indiuiduam, ad communem vero solum vt facta est singularis in re indiuidua: Ergo in Petro, verbi gratia, non potest distinguere duplex existentia etiam secundum rationem, vna Petri & alia hominis, sed est vna tantum qua immedie existit Petrus, & immedie secundum rationem homo.

Dices: Existentia hominis vt sic potest abstracte concipi, sicut ipse homo, & ratione distinguere ab indiuiduis existentis singulorum hominum: ergo hoc modo potest distinguere ratione existentia naturæ communis ab existentia indiuidui. Respondetur, negando absolute consequentiam, quia cum existentia abstracte & vniuersè concipitur, non sumitur

I.

II.

Eadem præmissa existentiæ gradus rei superiores, quæ inferiori.

III.

IV.

Obiectio. Dissolutio.